

Zadnjič so milostljivi škof v tem nagovoru kmetovavce k napravi kmetijskih orodij in mašin nagovarjali, ktere so po teh deželah vidili in posebno obdelovanje krompirja, repe, zelja i. t. d. ne z matiko, ampak z zató nalaš narejenim drevesam (plugam) priporočevali. Hvaležniga serca so zbrani udje te resnične besede visoko častitiga vodja poslušali in vidilo se je, de bodo obilni sad rodile.

Dr. Bleiweis.

Nov kolovrat

to je: nova prav koristna snajdba, predivo po zhefko presti.

Veliko se je she govorilo in pifalo od zhefkiga kolovrata. Novize fo ga she velikokrat bravzam perporozhevale in hvalile, in saref je velike hvale vreden. Šamó, de bi le takó drag ne bil; de bi se tako gonil, kakor se domazh kolovrat goni, de bi se mogle takó velike vretena na njem napresti, kakor se na domazhiga napredejo, in de bi se samoglo na njem vse spresti, tudi to, kar sa grebeni oftane.

Sató sim she sdavnej premihljeval, kakó bi se dalo temu pomagati, in zhefki kolovrat nashim predizam in predivzam bolj perlastiti? Naredil sim en kolovrat, de je veselje; takó se prede de je kaj; vsakimu dopade, kdor ga vidi, in v sim pertoshbam bo storil konez, kér ga vsak kolovratar lahkó naredi sa tri petize ali h vezhim sa en goldinar, zhe le sheleso ni predrago. Goni se kakor zhefki, ali pa kakor domazhi, napredejo se na-nj takó velike vretena, kakor na domazhiga, in vse se samore na njem spresti, ne le kar sa grebeni oftane, ampak tudi tule; nit se smeram le taka in pa takó hitro dela, kakor na zhefkim; zhe se pa kaj pokasi, se lahko popravi, kér je vse bolj veliko in možno narejeno. V refnizi, sa sdej si ga ni boljshiga vofhiti.

V zhim pa obstoji raslozhek, sboljšhek in perpravnost noviga kolovrata mimo domazhiga in she mimo zhefkiga, bom drugikrat povedal. *)

Is spodnjiga Bernika 14. dan Šufhza.

M. Ferlan.

Kruh is krompirja v Tuhinu.

Ko ste nam povedali, de se is krompirja dober kruh spezhe, smo ga tudi mi drobno na fhteri vogle sresali, pofuhili, dali v malni na zherno smleti. Is te moke fame in is droshja, drujiga nizh, je spekla shena A. S. dober kruh, boljiga kakor je širkov, kakor je ovfeni. Kdor taki kruh ima, ne bo sa lakoto umerl. Tukey pa pofhljemo **) nekaj krompirjeviga kruha vam pokuŕiti; morebiti se vam bo she bolj perlegel, kakor uni. Naredili smo ga pa takó: Krompir je shena fkuhala, olupila, s valarjem fterla. Kadar je hotla pezhi, je djala dobro fterti krompir v kadunje, okoli pa moke is pfhenize, reshi in jezhdmena, potrefla s fuhim droshjem in pognedla v toliko moke, de se je raji sprijelo,

*) Prav slo shelimo, ta zhefko-krajnfki kolovrat viditi in ga pokuŕiti. Ni treba, de bi boljshi bil, kakor je zhefki, zhe bo le boljkip, kakor je zhefki, ki je pri v sim tem savolj fvoje dobrote slatiga denarja vreden. Sa revniga kmeta je pa zhefki kolovrat ref predrag, satorej se veselimo, zhe bo Ferlanov kolovrat tudi revnim kmetam vřregel. Vrednihtvo.

**) Lepó se vam sahalimo sa poslan hlepzhik prav dobriga kruha, kteriga smo pred sv. Joshefam ta dan prejeli. Kdor ga je pokuŕil, ga je hvalil. En kof smo ga pa hranili de homo svedili, kakó dolgo se da ohraniti. Vrednihtvo.

vode pa nizh. Kadar je ta hlepzhik gori prifhel, je naredila, kakor s pravim kruham. L. D.

Sredstvo, de ne bo presica svojih prešičkov, kader jih poverže, požerla.

(Resnična skušnja, ki so jo že dostikrat na Bavarskim storili.)

Kakor hitro začne prasica prasiti, in če se bojiš, de bi ti mladičkov ne pokončala, imej pri rokah en kosec slanine (špeha), naj bo prekajena ali srova, ter jo prasici daj, po kateri bo urno šavsnila in jo požerla; potem se ne bo nobeniga svojih malih živalic dotaknila več.

Vprašhanje.

Osmofholz je zvetlize po oknih fvojimu ozhetu modro raslagal. Pa naj nikar nam, ki smo bolj sagovedni, kakor njegov ozhe, ne sameri, ako ga she vprašamo: Kako je to, de se te zvetlize le is kraja fhip israšhajo po oknu, in ne is frede proti kraji? in de na ravno tiftim okni vzhafi zvetlize raštejo, vzhafi pa fresh ftoji? Nam se hozhe dosdevati, kakor de bi to is fape per fhpranjah lefá ali fvinza in od možnejshi ali flabifhi fape vunanje isviralo. L. D.

Odgovor na to vprašhanje.

Nikdar se fhipe pri oknih ne samorejo takó vdelati v lef ali fvinz, de bi ne oftale vezhi fhpranje med lefam, fvinzam in fhipami, kakor pa fo v fhipi; satorej srak poprej pri krajih fhip sgubi fvojo gorkoto, ko pa na frede; in zvetlize na oknu se sazhnejo israšhati od kraja proti frede, in ne is frede proti kraju.

De na ravno tiftim oknu vzhafi zvetlize raštejo, vzhafi pa fresh ftoji, isvira od bolj ali manj smrasenih notranjih oknenih fhip. Kader je mersla, huda fapa svunej in možno pritiska na okno, se vrine tudi v fhipne fhpranjize in s-hladi tudi notranji srak. Šhipa je takrat tudi od snotraj slo mersla. Pride do takó mersle fhipe srakna mokrota, se ji hitro odtegne vfa gorkota, smersne in se ne samore po fhipi rasliti ko pot; pride fpet drugi mokrotni del do te smersljine, ravno takó hitro sgubi fvojo gorkoto in smersne, in takó se napravi fresh ali ivje po oknih.

Tako se naredi tudi ivje po drevju, lafeh, dlakah, kozinah, pajzhinah, kader pri velikim mrasu imenovane rezhi savoljo fvoje tanjkote sgubé vfo fvojo gorkoto. Ako tedaj do takó merslih fhibinz i. t. d. pride srakna mokrota, sgubi fvojo gorkoto, ktera is nje fhine, smersne in ta smersnjena mokrota je ivje. Tudi ivje na sidu ima od tod fvoj sazhetik. Pri velikim mrasu sid možno omersne. Pride do njega srakna mokrota, smersne in naredi se ivje. To ivje se pa she le vezhi del kashe, kader bolj jushno poftane, kér takrat ima srak vezh mokrote, ktera na sidu smersne. Tudi flana ima v tem fvoj sazhetik: spomladi ali jeseni fo she dolge in mersle nozhi, selifha in druge rezhi možno omersnejo, in ako do njih pride srakna mokrota ali rôfa, smersne, in naredi se flana. Vse to gotovo sprizhuje tudi od naprave fresha ali ivja na oknih.

Osmofholz.

Postopači.

(Na dalje.)

Danes hočem dva druga nemarneža na ogled postaviti; ne bom popisoval nju djanja, zakaj moji